

Tilläggsbudget för år 2002

Till finansutskottet

Finansutskottet har den 16 april 2002 beslutat att bereda övriga utskott tillfälle att yttra sig över 2002 års ekonomiska vårproposition (prop. 2001/02:100) om tilläggsbudget till statsbudgeten för budgetåret 2002 och de motioner som kan komma att väckas, allt i de delar som berör respektive utskotts beredningsområde.

Utbildningsutskottet behandlar i det följande yrkande 27 i propositionen, såvitt avser utgiftsområdena 15 Studiestöd och 16 Utbildning och universitetsforskning, samt motionerna 2001/02:Fi38 (c) yrkande 8 (delvis), 2001/02:Fi39 (fp) yrkande 7 och 2001/02:Fi42 (m) yrkande 18 (delvis).

Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

Propositionen

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

I statsbudgeten för innevarande budgetår är under anslaget 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* anvisat 2 951 656 000 kr.

Regeringen hänvisar till vad som anfördes i propositionen *Vuxnas lärande och utvecklingen av vuxenutbildningen* (prop. 2000/01:72) om en avtrappning i två steg av antalet utbildningsplatser inom den särskilda vuxenutbildningsinsatsen – Kunskapslyftet – till den nivå för statens stöd till den kommunala vuxenutbildningen som skall gälla från år 2003. Som en följd av att kommunerna fortfarande i hög grad planerar verksamheten läsårsvis kommer en dominerande del av minskningen att ske mellan vårterminen och höstterminen 2002.

I syfte att dämpa effekterna av neddragningen av Kunskapslyftet på orter som berörts av vinterns varsel och friställningar inom tillverkningsindustrin eller har särskilt svag efterfrågan på arbetskraft föreslår regeringen nu att medel motsvarande 6 000 utbildningsplatser, eller 108 miljoner kronor, skall tillföras anslaget. För att finansiera medelstillskottet för Kunskapslyftet (och ökat vuxenstudiestöd enligt nedan) minskas anslaget 25:19 *Bidrag till kvalifi-*

cerad yrkesutbildning med 162 miljoner kronor från nuvarande ramanslag på ca 664 miljoner kronor.

Utgiftsområde 15 Studiestöd

Den ökade satsningen på vuxenutbildning inom Kunskapslyftet som regeringen föreslår medför att kostnaderna för studiemedel och vuxenstudiestöd inom utgiftsområde 15 ökar med vardera 54 miljoner kronor.

Enligt regeringen bör därför anslaget 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* tillföras 54 miljoner kronor. De ökade kostnaderna för studiemedel kan däremot finansieras utan medelstillskott.

Samtidigt föreslås att anslaget 25:2 *Studiemedel m.m.* om drygt 11,6 miljarder kronor minskas med 276 miljoner kronor för att bidra till finansieringen av utgifter inom andra utgiftsområden.

Motioner

Moderata samlingspartiet avvisar i motion 2001/02:Fi42 yrkande 18 (delvis) regeringens förslag till långsammare takt när det gäller utfasningen av Kunskapslyftet. Moderaterna anser att antalet studerande inom Kunskapslyftet skall vara mindre än enligt regeringens förslag. I gengäld bör antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning utökas. Ställningstagandet innebär att Moderaterna inte accepterar höjningen av anslagen 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* och 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.* med 108 respektive 54 miljoner kronor och inte heller neddragningen av anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* med 162 miljoner kronor.

Centerpartiet anmärker i motion 2001/02:Fi38 yrkande 8 (delvis) att det i propositionen inte närmare analyseras om det är volymåtgärder, såsom den särskilda vuxenutbildningssatsningen, eller mer kvalificerad utbildning som behövs på orter som drabbats av varsel och friställningar av arbetskraft. Enligt motionärerna verkar det vara numerären, och därmed arbetslöshetsstatistiken, som är det viktiga. De anser att riksdagen inte skall bevilja något tillskott på tilläggsbudget till Kunskapslyftet (anslaget 25:17) och inte heller godkänna anslagsminskningen i fråga om kvalificerad yrkesutbildning (anslaget 25:19).

Enligt Folkpartiet i motion 2001/02:Fi39 yrkande 7 bör riksdagen avslå regeringens förslag att minska anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning. Denna utbildning behöver tvärtom byggas ut, eftersom behovet av icke akademisk eftergymnasial utbildning är stort.

Utbildningsutskottets bedömning

I likhet med regeringen finner utskottet det viktigt att förstärka kommunernas möjligheter att erbjuda de personer som friställts efter vinterns varsel en utbildningsplats inom Kunskapslyftet. Utskottet ställer sig därför bakom förslaget i propositionen att tillföra medel för ytterligare 6 000 platser under hösten 2002.

Finansieringen avses ske genom en minskning av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning. Regeringen lämnar i propositionen ingen information om vilken påverkan en sådan anslagsminskning får på omfattningen av den kvalificerade yrkesutbildningen. I en till utbildningsutskottet inkommen promemoria, utarbetad den 7 maj inom Utbildnings- och Finansdepartementen, har gjorts vissa förtydliganden och kommentarer till förslagen om tilläggsbudget för utgiftsområdena 15 och 16. I promemorian utsägs att den av regeringen föreslagna minskningen om 162 miljoner kronor på anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* inte bedöms påverka utbildningsvolymen. Om så är erforderligt avser regeringen att delvis kompensera neddragningen genom att 108 miljoner kronor av uppkommet anslagssparande från budgetåret 2001 får disponeras. Därmed bedömer regeringen att verksamheten kan klaras på avsedd nivå.

Utskottet påminner om att riksdagen, i samband med behandlingen av propositionen *Kvalificerad yrkesutbildning* våren 2001, gjorde ett tillkännagivande till regeringen om att det är angeläget att antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning på sikt utökas, eftersom intresset och behovet av denna utbildning är stort i hela landet (prop. 2000/01:63, bet. UbU14, rskr. 197). Mot bakgrund av nämnda riksdagsuttalande utgår utskottet från att den föreslagna neddragningen av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning kompenseras på sätt som förutskickats från Utbildnings- och Finansdepartementen.

Med hänvisning till det anförda anser utbildningsutskottet att finansutskottet bör föreslå riksdagen att godkänna ändrade ramar för utgiftsområdena 15 och 16 samt ändringar av anslagen 25:2 *Studiemedel m.m.*, 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.*, 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* och 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* i enlighet med regeringens förslag. Därmed bör finansutskottet avstyrka motionerna 2001/02:Fi38 yrkande 8 (delvis), 2001/02:Fi39 yrkande 7 och 2001/02:Fi42 yrkande 18 (delvis).

Omfördelning mellan anslag till högre utbildning

Propositionen

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

I syfte att åstadkomma ett bättre utnyttjande av platser inom högskolornas grundutbildning föreslår regeringen en omfördelning av platser och anslagsmedel. Enligt regeringen har det visat sig att den fördelning av platser som tidigare gjorts inte byggde på en korrekt bedömning av kapacitet och efterfrågan på högre utbildning. Genom att omfördela medel mellan högskolorna kan den totala utbildningsvolymen inom högskolornas grundutbildning ökas under år 2002. Ökningarna och minskningarna skall enligt regeringens förslag fördelas mellan anslag på det sätt som framgår nedan. Totalt omfördelas ca 144 miljoner kronor.

Nuvarande ramanslag och föreslagen ökning (tkr)

25:20 Uppsala universitet: Grundutbildning	994 037 + 10 290
25:22 Lunds universitet: Grundutbildning	1 270 187 + 17 600
25:24 Göteborgs universitet: Grundutbildning	1 219 897 + 11 910
25:26 Stockholms universitet: Grundutbildning	779 616 + 5 604
25:30 Linköpings universitet: Grundutbildning	944 429 + 26 784
25:42 Örebro universitet: Grundutbildning	451 121 + 14 380
25:52 Mälardalens högskola: Grundutbildning	437 916 + 27 280
25:56 Högskolan i Borås: Grundutbildning	273 760 + 18 627
25:59 Högskolan i Gävle: Grundutbildning	289 781 + 6 750
25:72 Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet m.m.	1 755 175 + 4 750
<i>Summa</i>	<i>143 975</i>

Nuvarande ramanslag och föreslagen minskning (tkr)

25:34 Kungl. Tekniska högskolan: Grundutbildning	823 050 – 33 600
25:40 Växjö universitet: Grundutbildning	352 712 – 13 400
25:44 Mitthögskolan: Grundutbildning	501 251 – 54 175
25:46 Blekinge tekniska högskola: Grundutbildning	223 878 – 3 400
25:50 Högskolan i Kalmar: Grundutbildning	324 203 – 13 400
25:57 Högskolan Dalarna: Grundutbildning	302 014 – 17 000
25:70 Södertörns högskola: Grundutbildning	224 211 – 9 000
<i>Summa</i>	<i>143 975</i>

Vidare föreslår regeringen att anslaget 25:73 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor m.m.* skall tillföras 7 945 000 kr genom en omfördelning från anslaget 25:58 *Högskolan på Gotland: Grundutbildning*, vilket alltså minskas med samma belopp.

Som skäl för omfördelningen anförs att ett antal högskolor under budgetåret 2001 haft fler helårsstudenter och utfört fler helårsprestationer än vad som kunnat ersättas inom det särskilda åtagandet för NT-utbildning, dvs. naturvetenskaplig och teknisk utbildning för studerande med särskilt vuxenstudiestöd. Det omfördelade beloppet motsvarar den produktion som inte kunnat ersättas med 2001 års anslag.

Utbildningsutskottets bedömning

Utskottet instämmer med regeringen att det är angeläget att anvisade medel för högre utbildning utnyttjas fullt ut och att inga utbildningsplatser står outnyttjade. Enligt utbildningsutskottets mening bör finansutskottet föreslå riksdagen att godkänna föreslagen omfördelning av medel mellan anslag till högre utbildning.

Stockholm den 16 maj 2002

På utbildningsutskottets vägnar

Jan Björkman

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Björkman (s), Britt-Marie Danestig (v), Beatrice Ask (m), Yvonne Andersson (kd), Majléne Westerlund Panke (s), Per Bill (m), Torgny Danielsson (s), Tomas Eneroth (s), Lennart Gustavsson (v), Erling Wälivaara (kd), Catharina Elmsäter-Svärd (m), Gunnar Goude (mp), Ulf Nilsson (fp), Agneta Lundberg (s), Anders Sjölund (m), Nils-Erik Söderqvist (s) och Birgitta Sellén (c).

Avvikande meningar

1. Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

av Beatrice Ask (m), Per Bill (m), Catharina Elmsäter-Svärd (m) och Anders Sjölund (m).

Vi avvisar regeringens förslag till långsammare takt när det gäller utfasningen av Kunskapslyftet och motsätter oss de föreslagna förändringarna av anslagen. Enligt vår mening bör antalet studerande inom Kunskapslyftet vara lägre än enligt regeringens förslag. I gengäld bör antalet platser inom kvalificerad yrkesutbildning utökas. Finansutskottet bör således föreslå att riksdagen med bifall till motion 2001/02:Fi42 yrkande 18 (delvis) avslår regeringens förslag om ändringar av anslagen 25:4 *Vuxenstudiestöd m.m.*, 25:17 *Bidrag till den särskilda vuxenutbildningsinsatsen* och 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning*.

2. Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

av Birgitta Sellén (c).

Regeringens motiv för att tillföra 6 000 platser till den särskilda vuxenutbildningssatsningen är att fler platser skall kunna tillskapas på orter som berörts av vinterns varsel och friställningar. Någon närmare analys av om det är volymåtgärder, såsom den särskilda vuxenutbildningssatsningen, eller mer kvalificerad utbildning som behövs gör inte regeringen. Det verkar vara numerären, och därmed arbetslöshetsstatistiken, som är det viktiga. Jag anser att

arbetsmarknadspolitiken skall inriktas på att få människor i arbete, och inte på att frisera statistik. Enligt min mening bör finansutskottet föreslå att riksdagen avslår förslaget om tillskott av medel till Kunskapslyftet (anslaget 25:17) och förslaget om minskning av anslaget för bidrag till kvalificerad yrkesutbildning (anslaget 25:19). Därmed bör riksdagen bifalla motion 2001/02:Fi38 yrkande 8 (delvis).

3. Fler platser till Kunskapslyftet, m.m.

av Ulf Nilsson (fp).

Jag motsätter mig en minskning av anslaget till den kvalificerade yrkesutbildningen. Denna utbildning behöver tvärtom byggas ut, eftersom behovet av icke akademisk eftergymnasial utbildning är stort. Riksdagen bör således avslå regeringens förslag till ändring av anslaget 25:19 *Bidrag till kvalificerad yrkesutbildning* och därmed bifalla motion 2001/02:Fi39 yrkande 7.